

Lejlighed polemisere mere mod dette Princip, kun understrege, at det er fastslaaet og tinglæst, at Programmet er Tvangsskolen.

Det næste, jeg ønsker at fremhæve, er den Forhandling, der er ført her om Københavns Skolevæsen. Jeg tror, at Københavns Lærerstand vil være glad ved, at Byens Skolevæsen er bragt ind i Debatten her i Tinget. Det er noget usædvanligt: Lønningslovene, som foreligge her, ville yde dem Sikkerhed for, at deres berettigede Krav ville blive opfyldte, ikke mindst, hvis § 7 kan blive omformet i en mere klar Skikkelse, end den har nu, saa at baade Lønningskrav og Anciennetetskrav kunne blive fuldt opfyldte af Københavns Kommune ved Rigsdagens Medvirning. Det eneste Emne, jeg kunde fristes til at optage paa ny til Forhandling, men jeg skal kun sige et Par Ord derom, er Københavns Skolevæsens Tvedeling i en Betalingsskole og en Friskole. Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds fremhæver stadig, at Grunden til, at man i København bibeholder denne urimelige Tvedeling i Modsætning til, hvad der er sket i de mest fremskredne Byer, er af økonomisk Art, Bekostningen ved en Forandring er saa stor, at man ikke turde afskaffe de Skolepenge, Betalingsskolen indbringer. Det var 130,000 Kr. om Aaret. Disse 130,000 Kr. ere paa en Maade en Slags Rangskat, idet Børn i Betalingsskolerne ikke faa den mindste Smule mere eller længere Undervisning end i Friskolerne. Det er en ren Rangskat, man opkræver af den mere velstillede Arbejderstand her i Byen, som altsaa har saa megen Ærgerighed, at den vil have sine Børn i Betalingsskolen. Men jeg kan ikke forstaa, at disse 130,000 Kr. kunne faa saa stor Betydning for en By, hvis Budget er over 30 Mill. Kr. I Sammenligning med en fattig Landsbykommunes Budget, er dette Beløb kun at regne for nogle faa Hundrede Kr. Naar vi paa Landet bygge ny Skoler eller ansætte et Par ny Lærere, er det mange pCt. af vort Budget. Hvad er 130,000 Kr. for en Kommune, hvis Budget er oppe over, som jeg sagde, 30 Mill. Kr.? Men naturligvis, det er en Sag, som Kommunen bedre kan dømme om end jeg. Jeg haaber dog, at Forhandlingen her vil bidrage til, at man i København kommer bort fra en Ordning af sit Skolevæsen, som er meget uklædelig for en demokratisk styret By, og som fratager Byens Repræsentanter Ret til i saa Henseende at optræde overlegent over for det øvrige Land. Man har ikke en eneste Landsby-

kommune med en saadan Klassedeling. I Landkommunerne sidder den rigeste Gaardmands Søn ved Siden af den fattigste Daglejers, der har man aldrig tænkt paa at etablere en saadan finere Betalingsskole. De 130,000 Kr. kunne ikke spille saa stor en Rolle for Københavns Kommune, som man har villet gøre det til. Jeg har regnet ud, saa vidt man kan gøre det uden at være kyndig, ved at se efter i Statistisk Aarbog, at Københavns Kommunes Skolebudget udgør kun mellem 10 og 12 pCt. af Byens Budget, medens Viborg Amts Sognekommunes Skolebudget udgør omtrent 25 pCt. af den samlede Indtægt, altsaa det dobbelte. Det mærkes anderledes, naar en Landkommune der skal bygge et Par Skoler og ansætte et Par Lærere.

Efter at have udtalt dette vil jeg slutte med at sige, at jeg ønsker, at den velvillige Modtagelse, Forslaget har faaet ved 1ste Behandling fra alle Sider, maa vise sig virksom i et godt Arbejde for at faa Forslaget gennemført i den bedst mulige Skikkelse.

Martin Madsen Halsted: Jeg skal ikke forlænge Debatten med mange Ord, men da et udbredt Dagblad i Dag har fremsat, at jeg i denne Debat har paa Friskolens Omraade stillet mig ubetinget ved Siden af det ærede Medlem for Assens (Bentsen), altsaa gjort en ualmindelig stærk Vending fra tidligere Tid, finder jeg dog Anledning til at gøre opmærksom paa, at dette ikke er rigtigt. Jeg har fremdeles den Mening, at Statsskolen er Normen, det er den, der skal lede den store regelmæssige Udvikling paa dette Omraade. Friskolen, Privatskolen, kan være en udmærket Spore, har været det og bør fremdeles vedblive at være det, men den er Undtagelsen. Udfra dette Synspunkt har jeg argumenteret. Men jeg erkender, skønt jeg i mit første Foredrag ikke omtalte dette Spørgsmaal, at min Opfattelse er undergaaet nogen Forandring i Retning af, at jeg nu anser Privatskolen og dens Opretholdelse for langt mere betydningsfuld, end jeg har gjort det tidligere.

Det vil nu ikke ved den ny Anciennetsberegning, som jeg haaber ubetinget maa blive til Lov, have afgørende Betydning for Lærerpersonalet ved Privatskolen, om de blive der lidt længere eller lidt kortere, og da det maa være en af de væsentligste Betingelser for denne Skole at kunne bevare sit Personale saa længe som muligt, vil jeg sige, at der er stærk